

Orbanovo medijsko carstvo se ubrzano urušava

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Petak, 15 Svibanj 2026 13:36

Objavljeno: Petak, 15 Svibanj 2026 13:36

Medijsko carstvo izgrađeno pod vladom bivšeg mađarskog premijera Viktora Orbana, ključan stup 16-godišnje vladavine nacionalističkog čelnika, ubrzano se urušava nakon prošlomjesečnih izbora koji su naglo okončali njegovu vlast, prenosi Reuters u petak.

Unutar nekoliko tjedana od izbora na kojima je uvjerljivo pobijedio oporbenjak desnog centra Peter Magyar, viši dužnosnici nekih od najistaknutiji medija sklonih Orbanu su uklonjeni s položaja, a ukinuta je i jedna od glavnih informativnih emisija.

Ton javnog medijskog servisa se promijenio preko noći, a više oporbenih glasova se pojavilo čak i prije nego što je Magyar službeno stupio na dužnost dok su influenceri koji podržavaju Orbana gotovo nestali s društvenih mreža.

Riječ je o prvim pukotinama u Orbanovom strogo kontroliranom medijskom sustavu kojeg čega rekonstrukcija pod novom vladom koja je prisegla ranije ovog tjedna.

Magyar, koji je javni medijski servis nazivao "tvornicom laži", obećao je obnoviti slobodu tiska, donijeti novi zakon o medijima te osnovati tijelo zaduženo za medije.

Bruxelles pomno prati reforme

Orbana su konzervativci u Europi i Sjedinjenim Američkim Državama slavili kao genija "iliberalne demokracije", no glasači su postajali sve nezadovoljniji zbog optužbi za korupciju i gospodarske stagnacije, piše Reuters.

Magyarova stranka desnog centra Tisza je na izborima 12. travnja okončala 16-godišnju Orbanovu vladavinu te osvojila dvotrećinsku većinu u parlamentu, potrebnu za poništavanje Orbanovih ustavnih izmjena.

Čelnici Europske unije pomno prate Mađarsku kao ispit obnavljanja demokratskog sustava kočnica i ravnoteža, pri čemu je sloboda medija bila jedna od ključnih poteškoća vezanih za vladavinu prava zbog koje se Orbanova vlada često sukobljavala s Bruxellesom.

Pod Orbanom, državni mediji su dolazili pod sve veću kontrolu vlade donošenjem novih zakona o medijima, a nekoliko privatnih medijskih tvrtki je ugašeno ili su ih preuzeli provladini poduzetnici.

Mađarska je s 23. mjesta 2010. pala na 74. mjesto 2026. prema indeksu slobode medija organizacije Reporteri bez granica. Orbanova vlada je poricala da pritišće medije te tvrdila da zadovoljava standarde Europske unije o slobodi tiska.

Restrukturiranje u medijima sklonima Orbanu

Najpopularniji televizijski kanal u Mađarskoj TV2 je otpustio svog direktora nakon izbora te ukinuo svoju glavnu informativnu emisiju. Njegov vlasnik, poduzetnik Miklos Vaszily koji podupire Orbana, za portal 444.hu je prošlog tjedna rekao da je emisija ukinuta zbog "erozije njenog brenda".

Orbanovo medijsko carstvo se ubrzano urušava

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Petak, 15 Svibanj 2026 13:36

Objavljeno: Petak, 15 Svibanj 2026 13:36

Voditelji kanala su prije izbora iskazali svoju podršku za Orbana.

Glavni urednik mađarskog portala Index, također sklonog bivšem premijeru, smijenjen je nakon što je portal priznao da dokument koji je objavio tvrdeći da predstavlja Magyarov tajni program za povećanje poreza "nije bio gospodarski plan stranke Tisza".

Lažan dokument je bio ključan element Orbanove kampanje protiv Magyara. Index nije komentirao tko je izradio dokument.

Skupina mladih influencera i Orbanovih pristaša Megafon je drastično smanjila broj kratkih videa koje objavljuju na društvenoj mreži Facebook, prema fact-checking portalu lakmusz.hu.

Orban se u podcastu desničarskog repera Dopemana distancirao od "medija desnog centra koji su nas ranije podržavali" poput kanala TV2 i portala Index.

Prilika za preoblikovanje medija

Nakon izbora, dnevnik državne televizije M1 je brzo počeo pokazivati znakove promjene. Prema studiji think-tanka Republikon, način izvještavanja je pretežito išao u korist Orbanu dok su se oporbene ličnosti prikazivale u negativnom svjetlu, no tjedan dana nakon izbora je izvještavanje postalo uravnoteženije.

Promjena je bila najvidljivija kada je Magyar pozvan na državnu radioteleviziju, gdje se sukobio s novinarima ispitujući ih zašto nije bio pozvan ranije.

"Htjeli bismo zaista uravnotežen, objektivan medijski servis. Htjeli bismo da se njegovi vođe biraju" dogovorom više strana, kazao je Magyar nakon inauguracijskog sastanka svoje vlade u srijedu.

U jednoj od svojih prvih odluka kao premijer, Magyar je u četvrtak naredio "sveobuhvatnu i neposrednu" reviziju javnog medijskog servisa i njegovog financiranja.

Međutim, stvaranje zaista uravnoteženog javnog medijskog servisa će biti velik izazov, tvrde analitičari.

Krisztina Balogh, izvjestiteljica javne radiotelevizije od 2016. do 2018., u objavi na Facebooku je detaljno opisala kako urednici traže da se vijesti uklapaju u narativ vlade.

"Jednom je od mene traženo da pronađem liječnika koji će pred kamerama reći da su migranti opasni jer bi mogli proširiti bolesti", napisala je.

Protuimigrantska kampanja je povećala Orbanovu popularnost koja mu je pomogla pobijediti na trima uzastopnim izborima nakon 2010.

Gabor Polyak, šef odsjeka za medije na sveučilištu Eotvos Lorand, upozorio da će uspjeh u preoblikovanju medija ovisiti u jednakoj mjeri o političkoj volji kao i o pravnim reformama.

Orbanovo medijsko carstvo se ubrzano urušava

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Petak, 15 Svibanj 2026 13:36

Objavljeno: Petak, 15 Svibanj 2026 13:36

"Ako politička elita prihvati da je posao novinarstva kritizirati i držati distancu od politike, tad gotovo bilo koji javni medijski servis može dobro funkcionirati", rekao je Polyak.

Prekid dotoka državnog novca

Drugi stup Orbanovog medijskog sustava je bio KESMA, konglomerat od gotovo 500 medijskih tvrtki, uključujući sve regionalne novine, koji su njegovi saveznici osnovali 2018.

Magyar je rekao da će zaustaviti veliku količinu novca koju država konglomeratu daje za oglašavanje te da će revidirati njegov nastanak s obzirom na to da nije ispitano jesu li njime prekršena pravila o zaštiti tržišnog natjecanja.

Takav potez bi predstavljao težak udarac za KESMA-u jer veliki mediji poput kanala TV2 i portala Index mogu opstati zahvaljujući velikim publikama, ali bi regionalnim novinama moglo prijetiti gašenje, rekao je Polyak. Promjena bi također mogla obnoviti tržišno natjecanje i ojačati prihode neovisnih medija.

KESMA nije odgovorila na Reutersov zahtjev za komentarom. (Hina)

